

Koguduse leht

Ilumäe Käsmu Sakussaare Vainupea Esku

Märts 2014

Veel enne päevatõusu

Maarja seisib aga haua kõrval väljas ja nuttis. Kui ta nõnda nuttis, vaatas ta kummargil hauda. //h 20:11/

Miks on see nii, et me nii sageli otsime kadumatut kaduva hulgast? Elavat surnute keskelt? Eks vist ikka sellepärast, et mujalt me seda otsida ei oska. Mis muud siis ongi inimese osa? See maailm, mis temale antud ja elu, mida ta elab. Kas see oligi elu, küsime, kui film lõpeb ja ekraan läheb valgeks.

Meil ei olegi lõpuks muud võimalust, kui otsida elavat surnute keskelt. Ja – imede ime – ta ongi seal! Lõpuks ometi on tõusnud maa, mis kannab. Maa tõus. Ikka üles! Siis tunned kindlat alust, millele võid toetada oma jalad, seistes seal ja ringi vaadata. Sa ei pea enam vaatama jalge alla, kartlikult, et kas ikka kannab! Sa võid rahulikult vaadata üles. Selleks, et üles vaadata, peab jalgealune olema kindel. See on hea koht seisumiseks, vaatamiseks. Jah, sa nutad õnnetutega, kurvastad sõgedate pärast ja kannatad koos veritsevate südametega. Kuid sinu kõrval on ka Ülestõusnu, kes teeb täpselt sedasama. Ja sa ka rõõmustad koos temaga taevariigi rõõmu ja laulad koos inglitega: püha, püha, püha!

Ehk olid sa otsinud teda juba ammu, keda nimetasid oma õpetajaks, olid hakanud teda armastama. Nüüd tundus sulle kõik otsas olevat, kõik teed kinni. Ehk ootasid sinagi õõ otsa, valvates ja paludes, ega teadnud enam isegi, oled sa veel elus või juba surnud. Viimaks ei jaks enam nutta; öös on kõik pime ja hallid on varjud veel enne päevatõusu. Sa läksid veel enne päevatõusu hauale, mis oli sulle kallis. See polnud mingi uhke hauakamber maailmaimedele hulgast, vaid üsna lihtne. Pealegi veel kiiruga kaevatud ja kinni aetud. Kuid sa ei leidnud sealt ravimit mälestustena, meenutusi ühisest elust, rännakust läbi patust pimestatud maailma. Haud oli tühi. Kas isegi seda piskut ei jätnud nad sulle, mälestusi? Kas nad suutsid sellegi sult rõõvida? Nead, kõik need kurjad, isegi teadmata, kes nimelt. Ehk saaks nimepidi kutsuda neid, paluda, et nad jäta sellegi. Lootust nagunii ei ole.

"Miks sa nutad?"

Sa ei teadnud, mis on juhtunud. Sa ei teadnud, kellega sa räägid, kui pöördusid ümber. Sa arvasid, et ta on samasugune kui sina. Aednik nagu sina. Kehvavõitu pealegi, kes väsis ruttu. Näeb, kuidas umbrohi...

Aga ta ütles, ta kutsus sind nimepidi: "Maarja!"

Sel hetkel pöördus sinus miski, sa pöördusid uuesti ringi ja äkki teadsid – see on tema! Kus oli ta olnud, kus käinud? Ta ei lubanud end puudutada, kuid seda polnud tarviski. Ta elab! Jeesus elab! Minevik jäi tõesti surnutele ja elavat ei ole seal. Hommik koitis, maailm sai külge miljon värvi ja sa läksid tühja haua juurest ära iga samm täist kindlust. Sa lausa kartsid, et sinu sammudest lõheneb maailm nagu oli lõhenenud pimedus. See oli algus.

Meelis-Lauri Erikson

Ilumäe ja Kadrina koguduste õpetaja

ÜLESTÕUSMISPÜHADE JUMALATEENISTUSED

Ilumäe kirikus

Reedel 18. aprillil kell 13.00 SUURE REEDE RISTIKÄIK Pühapäeval, 20. aprillil kell 13.00 KRISTUSE ÜLESTÕUSMISE PÜHA JUMALATEENISTUS armualauga Jumalateenistused aprillis ja mais igal esimesel ja kolmandal pühapäeval kell 13.00

Käsmu kirikus

SUUREL REEDEL 18. aprillil kell 14.00 PÜHAPÄEVAL 1 ÜLESTÕUSMISPÜHA 20. aprillil kell 14.00 Jumalateenistused aprillis ja mais iga kuu teisel ja neljandal pühapäeval kell 14.00

Sakussaare koguduses

Pühapäeval 06. aprillil, kell 14.00 JUMALATEENISTUS Pühapäeval 20. aprillil kell 14.00 ÜLESTÕUSMISPÜHA JUMALATEENISTUS

„Laske need lapsukesed minno jure tulla...“

/Lk 18:15/

Keskseim pühakodades on altar ja sellepärast on altari kunstilisele sõnumile ja kaunistustele läbi aegade palju tähelepanu pööratud. Esku kabeli klassitsistlikule portaalaltarile on paigutatud 1845. aastal arvatavasti Müncheni kunstniku Johan Carl Kochi (1806–1900) poolt loodud maal „Laske need lapsukesed minno jure tulla...“ Maali aluseks on kolmes esimeses: Matteuse, Markuse ja Luuka evangeeliu-mides kirja pandud sündmus, kus kõneldakse Jeesuse juurde õnnistamisele toodud lastest.

„Siis toodi ka lapsukesi tema juurde, et ta neid puudutaks. Aga seda nähes jüngrid sõitlesid toojaid. Jeesus aga kutsus lapsed enese juurde ja ütles: „Laske lapsukesed minu juurde tulla,

ärge keelake neid, sest niisuguste päralt on taevariik! Tõesti ma ütlen teile, kes Jumala riiki vastu ei võta nagu lapsuke, see ei pääse sinna sisse!“ Lk 18:15–17.

Esku kabeli altarilaud ehk mensa on puidust tahveldistega kaunistatud viimistletud tiseritöö mõõtmetega 248 cm x 120 cm x 105 cm. Portaalaltarina kujutatud retaablil piiravad ülalt ahenevad korintose kapiteelidega sambad. Altari ehiseina ehk retaabli kohal kõrgub kolmainsuse sümbolina kiirtepärjas kolmnurk, mille keskel on kujutatud Jumala silm. J.C.Koci ilmselt saksa romantismist mõjutatud altarimaal „Laske need lapsukesed minno jure tulla...“ on 187 cm x 128 cm suurune õlimaal. Maali all paremas nurgas on signa-

tuur „J.C.Koch fec 1845“ , all servas on kirjutatud eelpool mainitud piiblitekst. (Maal on riikliku kaitse all alates 1984.aastast.)

Eestis on altarimaali „Laske lapsukesed minu juurde tulla...“ süzee haruldane. On vaid kaks pühakoda, kus sellele Uue Testamendi jutustusele on altarimaal loodud: Esku kabelis ning vanal Liivimaal, Viljandi praostkonnas Kõpu Peetri kirikus. Maali autoriks peetakse baltisaksa kunstnikku Friedrich Ludwig von Maydelli (1795–1846), maal valmis arvatavasti 1840. aastal.*

Kõige sagedamini on reformatsioonijärgsel perioodil meie kirikute altarimaalidel kujutatud Püha õhtusöömaaega, Kristuse ristilöömist ja Kristuse üles-

tõusmist, harvem teisi piibli sündmusi. Et pühakodades loodavas kunstis õpetuslikult mitte eksida, seda õigesti kasutada, järgiti Martin Lutheri õpetusi ja nõuandeid, kes soovitas altareid kaunistada kristliku elu tähtsamaid sündmusi kujutavate maalidega, ennekõike „Püha õhtusöömaaega“ kujutavate maalidega või siis ristilöömist kujutavate piltidega. Seda, et teema valikul võis esineda Uuest Testamendist lähtuvaid erandeid, tõendab Esku altarimaal.

Margit Nirgi

Haljala koguduse õpetaja, Esku kabeli hooldajaõpetaja

* Tallinna Issandamuutmise Peakirikus on Theodor Albert Sprengeli (1832-1900) maalitud ikoon „Laske lapsukesed minu juurde tulla. Teine Sprengeli samateemaline maal asub Tallinna Linnamuuseumis. Uue testamendi jutustus „Jeesus õnnistab lapsi“ on oma selge tähendusega ristiinimese igapäevase mõtiskluse osa. Seda evangeeliumi sõnumit loetakse alati, kui kogudus oma lapsed Jumala ette toob ja ristida laseb, ning kuulutatakse Eskulgi igal ristimise pühal tänase päevani.

Eestpalved

Jumal teeb nähtavaks oma armastuse meie vastu sellega, et Kristus suri meie eest, kui me alles patused olime/ Rm 5:8/

Kõigeväeline Jumal, oma Poja alanduse läbi ülendasid Sa langenud maailma ja päätsid meid surma lootusetusest. Õpeta meid mõistma Sinu sõna tootusi ning ava meie süda vastu võtma lunastuse sõnumit. Kingi meie osa igavesest rõõmust Jeesuse Kristuse, Ülestõusnud Issanda läbi.

Hea Taevane Isa, tänu Sulle, et oled hoidnud meie Eestimaa rahvast ja kodusid. Pööra inimesed enese poole, et kõlbelisus, ausus, üksteisemõistmine ja armastus tõuseksid nende südamesse.

Issand Jumal, palun anna tarka meelt ja kainet mõistust uuele moodutatud valitsusele ja kohalike omavalitsute juhtidele nende tänuväärse ja vastutusrikkas töös.

Kõigeväeline Jumal, palume Sinult armu ja halastust kõigile rahvastele sellel kaunil Maal. Palun too rahumeelsed lahendused kõikidesse kriisikolletesse üle terve maailma, ka Venemaale ja Ukrainasse.

Pühakodade korrastamine jätkub

Kõik Vihula valla pühakojad on oma ajaloo, arhitektuuri ja ajaloo poolest erakordsed ja omanäolised. Vanad väärikad hooned on vajanud ja vajavad ka edaspidi suuremaid ja väikesmaid restaureerimis- ja remonditöid, et hoida neid korras ja säilitada neid ka järeltulevatele põlvetele.

Mitmesuguste tööde teostamisel ajaloolistes hoonetes tuleb järgida muinsuskaitse eeskirju ning ehitajatel peab selleks olema ka vastav litsents. Kõik need asjaolud teevad mistahes tööd pühakodades kalliks.

Meie pühakodade restaureerimise-remontide teostamiseks on andnud oma panuse Muinsuskaitseamet (programm „Pühakodade säilitamine ja areng“), LEADER-programm, Kohaliku Omaalgatuse Programm ja vabatahtlikud annetajad.

Siinjuures kutsume kõiki lahkeid inimesi annetama oma kodukoha pühakoja järke ootavate tööde teostamiseks.

Lahketel annetajatel palume ülekande juurde märkida, milleks annetus on tehtud ja ka oma isikukood, kuna Maksu- ja Tolliamet tagastab tehtud annetustelt arvestatud tulumaksu.

Ilumäe kirikus restaureerime ja paneme taas paika altariipiirde ning alustame pingistiku restaureerimise ja paigaldamisega.

Esku kabelis on kavas välisfassaadi osaline restaureerimine.

Käsmu kirik on pärast kapitaalset siseremonti on muutunud populaarseks lauluskohaks. Eelolevaks suveks on Käsmu kirikusse broneeritud juba praegu kaheksa laulatust.

2014. aasta suvel on Käsmu kogudusel plaanis läbi viia kiriku välisfassaadi ja välisukse remont. Välisremondi projekti on kooskõlastanud Muinsuskaitseamet. Kiriku välisremonti on omalt poolt rahalise eraldusega toetanud Vihula Vallavalitsus, kuid peamiselt toimub välisremont annetuste abil, mistõttu on oodatud kõikide heade inimeste toetus. Kevadel jätkub kirikuaias professionaalsete arboristide poolt kuivanud ja ohtlike puude mahavõtmine. Kirikusse on paigaldatud valve- ja tuletõrjesignalsatsioon. Käsmu kirik on liitunud ka käesoleval aastal Teeliste kiriku projektiga ning on suvel avatud kõikidele külalastajatele iga päev.

Käsmu kalmistu laienduse ja kogudusemaja (tavandimaja) aluse maa detailplaneeringu kohta on tellitud eskiisprojekt, mida tutvustada külakogukonnale ja ametkondadele.

2013. aasta jooksul kasvas Käsmu kogudus 18 liikme võrra. Viimase nelja aastaga on koguduse liikmeskond kasvanud 46-lt liikmelt 114 liikmeni. Sama aja jooksul on ristitud 45 inimest, leeriõnnistuse on saanud 30 inimest. Aasta keskmise osalejate arv jumalateenistuse kohta oli 28 inimest. Koguduse liikme keskmine vanus on kolme aastaga vähenenud ca 15 aastat - 60-lt aastalt 45 aastani. Koguduse liikme keskmine liikmeannetus oli 55 eurot aastas. Tänu igale heldele annetajale!

Tööd alustas uus leerikool, leeriõnnistus toimub I ülestõusmispuhal 20. aprillil algusega kell 14.00.

Kutse kiriku kaastöölise koolitusele

Oled oodatud Viru praostkonna „**Kiriku kaastöölise koolitusele**“, mis algab **laupäeval, 5. aprillil 2014** kell 10.00 **Jõhvi Mihkli koguduses**. Õppepäev lõpeb orienteeruvalt kell **14.30. Järgmised koolituspäevad toimuvad laupäeval, 12. ja 26. aprillil 2014.**

Koolitus annab põhiteadmised kiriku ja koguduse tegevuse, majandamise ning haldamise kohta. Rühmatööde ja vestluste käigus analüüsitakse koguduse tegevust ja otsitakse uusi võimalusi ja lahendusi koguduse elu edendamiseks. Koolitusel on rõhk avatud suhtlemisel, mis tugevdab osadust ja koostöö kogemust ühise vastutuse kandmisel. Jagatakse ka praktilisi nõuandeid ja kogemusi koguduse tööst. Kui teil on veel konkreetseid teemasid, mida tahaksite kindlasti käsitleda, siis andke teada ja neid saab liita koolitusele. (näiteks mõni kavandatav projekt või ka arengukava analüüs) Osalejatele on abiks õppematerjalid.

Info tel 506 8637 Anne Ferschel

Kristlikud sümbolid – RIST

Sõna ristist on narrus neile, kes hukkuvad, aga meile, kes päästetakse, on see Jumala vägi /1Ko 1:18/

Kristluse algusaegadest kuni tänase päevani on ristisümbolika tekitanud palju erinevaid ja vastakaid arvamusi. Ristikujulisi märke on kasutatud väga paljudes vanades kultuurides, neile on omistatud palju tähendusi ja ka tõrjemaagilisi omadusi.

Kuigi mõned allikad väidavad, et Kristuse ristisurma meenutavat sümbolit kasutasid juba varakristlikud kogudused, risti maaliti katakombide seintele jm, puuduvad selle kohta ajaloolised tõendid.

Rist võis kujuneda kristlikuks sümboliks 4. sajandi lõpul, kindlad tõendid risti kujutamise kohta pärinevad 5. sajandist.

Rist meenutab Jeesuse kannatust ja ristisurma, mis lunastas kõigi inimeste patud ja lepitab nad Jumalaga. Seega tõi Jeesus surm võimaluse igaveseks eluks neile, kes Temasse ja Tema surma ja surnuist ülestõusmisesse usuvad. Rist ei ole kristlastele vaid kurbuse ja leina märk, vaid ka lepituse ja võidu sümbol. Selles on risti tähtsaim ja sügavaim sisu.

Läbi ajaloo on palju uuritud ja arutletud, milline oli ikkagi täpselt see rist, millel Jeesus Kristus suri. Esimesel sajandil oli Rooma impeeriumis tavaks kurjategijaid ja vastuhakkajaid hukata just sellisel julmal ja piinarikkal viisil. Palju olulisemaks, kui teadmised erinevatest tolleaegsetest hukkamisviisidest, on usk sellesse, mida Jeesus oma surma läbi inimeste heaks tegi.

Nii ristil kui ka kristlikul kirikul on kaks haru. Vertikaalne haru ühendab iga üksikut inimest ja kogudust Jumalaga ning horisontaalne haru inimesi ja kogudusi omavahel. Ristumiskohas on Jeesus ja tema lunastustegevus.

Ristilil on palju vorme ning neil on erinevad tähendused.

Ristimärk on palveliigutus, millega inimene tunnustab oma usku ristilöödud ja ülestõusnud Jeesusesse Kristusesse ning palub Jumalalt õnnistust. Tihtipeale öeldakse ristimärgi tegemisel: *Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel*, kinnitades sellega oma usku Kolmainu Jumalasse, kellest kõneleb Piibel ja kuulutab kirik.

Krutsifiks on ladina rist, millel on ristilöödud Jeesuse kuju, mis meenutab Kristuse surma. Läbi ajaloo on Kristuse kujutamine krutsifiksidel muutunud. Varasel keskajal kujutati Kristust elavana ja triumfeerivana, gooti stiilis aga kas piinarikkalt surevana või surnuna.

Kristogramm on Kristuse monogramm, mis on moodustatud Kristuse nime esitähedest. Üldtuntud on **IC XP**. Esimene – IC – on tule-

tatud nimest *Iesous*. Teine kristogramm – XP – Jeesuse tiitli *Christos* kahe esitähed järgi, mis kreeka keeles tähendab „võitja, salvitut“. Keiser Constantinus olevat 27. oktoobril 312. aastal näinud monogrammi XP unes. See ennustanud talle võitu kaaskeiser Maxentius üle. Pärast võidukat lahingut võttiski keiser märgi XP ametlikuks embleemiks ning laskis selle lüüa sõdurite kilpidele leegionikotka asemele.

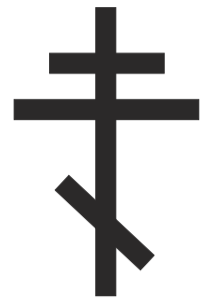
Ladina ristil on püstpuu pikem kui põikpuu. Nad ristuvad tavaliselt nii, et ülemine ja kaks horisontaalset haru on võrdse pikkusega, aga alumine haru on tunduvalt pikem. Seda risti kasutatakse Kristuse kannatuse või lunastuse sümboliseerimiseks. Ladina risti põhjal on kujundatud kõrgemate vaimulike sauad, mis tähistavad nende positsiooni kiriklikus hierarhias.

Kreeka ristil on neli võrdse pikkusega haru. Rist sümboliseerib ka uut elu. Sel puhul on rist ümbritsetud okste ja lehtedega.

Ratasrist ühendab risti ja ratas. Rist on nelja ilma-kaare ja nelja aastaaja, ratas aga päikeseketta sümbol.

Vene rist. Risti ülemine põikpuu on lühem (see on Kristuse süüplaat, nimesilt). Kolmas, alumine viltune põikpuu tähistab Kristuse jalgealust klotsi. Jalgade tugipuu asetseb kallakuga vasakult paremale. Vasak pool tähistab halba röövlit, kes läks põrgusse, parem pool head röövlit, kes läks taevasse.

Eesti rahvapärimeses peetakse väelisteks ja pühadeks neid puid, mille viljadel on ristid – kadakad ja pihlakad. Samuti on rahvajuttudes üsna palju selliseid motive, kus rist või ristimärgi tegemine on kurja eemale hoidnud või need hoopiski tühistanud.

Siis kui leiba veel kodudes küpsetati, tegi perenaine ikka ristimärgi leibadele – seda selleks, et hoida õnnetusi eemale.

Lõuna-Eesti matusekombestikus kehtib veel tänapäevalgi kadunu mälestuseks puusse ristikuju lõikamise tava. Rist lõigatakse puusse lahkunu viimisel teekonnal kodust kalmistule.

Õie Alt

Ilumäe koguduse juhatusesimees

Kasutatud materjalid: Saare, T. Sümboolkaleksikon. <https://www.google.ee/?q=kristlikud+symbolid>

Viru praostkonna sinod

23. aprillil võrustab Käsmu kogudus EELK Viru praostkonna sinodit, millel osalevad kõikide Ida- ja Lääne-Virumaa koguduste esindajad, Viru praost õpetaja Peeter

Kaldur ning peapiiskop Andres Pöder. Sinod algab 23. aprillil Käsmu kirikus armulauaga jumalateenistusega kell 10.00. Sinodi päevakorras on ka uue peapiiskopi kandidaadi esitamine.

EELK Ilumäe kogudus	KOGUDUSTE KONTAKTID	Sakussaare Metodisti kogudus
reg kood 80208231 Ilumäe küla, Vihula vald 45414 Lääne Virumaa Hooldajaõpetaja Meelis-Lauri Erikson tel. 5 345 8594 e-post: mlerikson@gmail.com Juhatusesimees Õie Alt, tel. 5 809 1356; e-post: ilumae@eelk.ee Ilumäe kalmistuvaht Anne Sambla tel. 5 341 8156 a/a EE241010502001277003 Oreli remondi toetuseks: a/a EE021010031313678227 Ilumäe koguduse kodulehekülge: http://virupraostkond.eu/ilumae-kogudus/	EELK Käsmu kogudus Reg. kood 80210148 Laane tee 4, Käsmu küla Vihula vald 45601 Lääne- Virumaa Hooldajaõpetaja Tauno Toompoo Tel 5290651; 324 3928, e-post: tauno.toompoo@eelk.ee Diakon Urmas Karileet tel 5 851 5800; e-post: urmas.karileet@eelk.ee Juhatusesimees Tiina Laulik tel.506 0508 A/a: EE861010502018079003 Käsmu kogudus internetis: http://kasmu.eu/?page_id=160	Sakussaare küla Vihula vald 45438 Lääne-Viru maakond a/a EE092200221018330949 Pastor Hans Lahi tel 322 6995; Mob 5 663 3084 e-post: hans.lahi@mail.ee SA Esku Kabel (EELK Haljala kogudus) a/a EE 942200221046039021 Vello Väinsalu, vello@esku.ee, vello@merisil.ee ; mob 504 7916 õpetaja Margit Nirgi , margit.nirgi@gmail.com, mob 5 344 8822